

עטרת שרוב

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת מקץ

בס"ד, עש"ק פרשת מקץ
ג' טבת תשפ"א – שנה י"ב גליון תקל"ט

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ש"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
4:03	5:19	5:56	4:16	4:12	3:54
5:19	5:20	5:52	5:28	5:24	

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וְהָיָה הָאֵכָל לְפִקְדוֹן לְאַרְצֵי לְשֶׁבַע שָׁנֵי הָרֶעֱב אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה פְּאַרְצֵי מִצְרַיִם וְלֹא תִכְרַת הָאָרֶץ פְּרָעֵב (מא לו).

התורה נגד חכמת היוונית, שבהם הדליקו בו את השבעה נרות של המנורה שהגבירו הצד הטוב על הרע בעולם.

ולזה היה בו הנס שמונה ימים, כי אמרו חז"ל במסכת סנהדרין (דף צז. ע"ב) שית אלפי שני הוו עלמא וחד חרוב, ובאלף השמיני עתיד הקב"ה לחדש עולמו. בחינת בינה שהוא השמיני מתתאה לעילא עלמא דחירות,

וזוהו שמרמו הנם של שמונה ימים, לומר שע"י שהמשיכו האורות מבינה עלמא דחירות לזיין מדות בחינת מוחין לזו"ן, היינו שעלמא דחירות הוא התורה כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ז מ"ב) שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה, שע"י התורה יידע האדם איך להתנהג עם השבע מדותיו, ועי"ז התגברו בני החשמנאים על היוונים, כמו שאומרים בעל הניסים 'זודים ביד עוסקי תורתך'.

וזוהו הסוד והחשיבות של יום האחרון של חנוכה הנקרא 'זאת חנוכה' כמבואר בספרים הקדושים, כי היום השמיני מרמו לבינה שהוא הספירה השמינית מתתאה לעילא, שקשרו וחיברו השבעה מדות עם הבינה, ועי"ז נעשה כל הנס של חנוכה, וכ"ז עשו ע"י התורה וקיום המצוות נר מצוה ותורה אור. והקב"ה יעזור שיתרומם כוח התורה ועי"ז יהיה הגאולה שלימה בב"א.

מקץ - זאת חנוכה תש"ע לפ"ק

היתה שהצד הטוב יגבר על צד הרע בעולם, ואז 'לא תכרת הארץ ברעב' שהשכינה בחינת 'הארץ' יהיה לה קיום בעולם.

וזוהו ג"כ הענין של חנוכה, שרואים שקבעו חכמו"ל (שבת כא:) בעיקר על הנס שמפך השמן המהור קמץ שהיה בו רק כדי להדליק יום אחד את השבעה נרות של המנורה דלקו שמונה ימים, אע"פ שעיקר הנס היה ההצלה במלחמה נגד היוונים, והנס שהיה במנורה היה לכאורה דבר שאינו צריך, כי טומאה הותרה בציבור כמו שמקשה הפני יהושע שם.

אלא לפי הנ"ל מובן שפיר, כי היוונים רצו שהרע יתגבר על הטוב בעולם, ועי"ז יוכלו להתגבר על בני ישראל, ולכן גזרו כמה וכמה גזירות על התורה וקיום מצותיו, כמו שאיתא (מגילת אנטיוכוס פסוק יא), שמלכות יון גזרו שלש גזירות על ישראל, שבת חודש מילה. וכן גזרו (כתובות ג:) שכל בתולה הנשאת תיבעל להגמון תחלה.

ולזה כשגברה מלכות בית חשמונאים על מלכות יון הרשעה, והגבירו צד הטוב על הרע, נעשה להם הנס בדוקא במצוות הדלקת שבעה נרות של המנורה, לרמוז שע"י נר מצוה ותורה אור (משלי ו כג) גברו החשמונאים על היוונים, שתיקנו הזיין מדות חגתנה"ם שהעולם מתנהג על ידם, וזה מראה הנס של כך השמן המהור שהוא מרמו על חכמת

הרמב"ן (שם ד) ועוד מפרשים מקשים, וכי לשאול עצה ממנו קראו, הליועין למלך נתנוהו, הלא לא קראו אלא רק לפתור חלומו.

אלא הנראה לומר שזה ידוע שהעולם נברא בזיין ימי הבנין, והם 'ספירות חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד מלכות, ועל ידם מתנהג העולם, והנה בכל ספירה וספירה יש בהם צד הטוב וצד הרע, וע"י עבודת האדם בעולמו, שמכניע כל השבע מדותיו לצד הטוב והקדושה, ע"י התורה וקיום מצוותיו, ועי"ז משפיע שהעולם יהיה נוטה ומתנהג לצד הטוב והקדושה.

והנה אמרו חז"ל (ברכות נה:): שבחלום אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי לבו. אם כן יש לומר שמה שחלם פרעה שהפרות הרעות ודקות בשר אכלו את הפרות הטובות והבריאות, וכן בחלום השני שהשבלים הדקות בולעים את השבלים הטובות, שכל כוונת פרעה היתה תמיד שהצד הרע יתגבר בעולם על צד הטוב.

והרמז בזה כי 'פרות' בני' השבעה שמות עסמ"ב וקס"א קמ"ג קנ"א, וכן שבל"ם עה"א השורש בגי' שכינה, היינו שרצה פרעה שהוא אותיות הערף בחינת אחור, שהרע יתגבר על הטוב.

ולזה יתחכם יוסף ונתן עצה 'זהיה האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב' משבע שני השבע, שכוונתו

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

עטרת חכמים

עיונים וביאורים
מרבתינו זי"ע

יְלַקְחֵת אֶתְנוּ לְעִבְדִים וְאֵת
חַמְרֵינוּ. הַבְּקָר אֹרֶן וְהָאֲנָשִׁים
שֶׁלְחָו הַמָּדָה וְחַמְרֵיהֶם (מג א, יח,
בד א).

והענינו, כי דרך הצדיקים כי
בכל הרברים לוקחין
דרך חכמה, כיון שאמרו
יִלְקַחֵת אֶתְנוּ לְעִבְדִים וְאֵת
חַמְרֵינוּ סברי שזה הדיבור
של פיהם שיצא מפייהם, הוא
בא לומר להם איזה ענין גזירה,
והיו מתפתחים שעל ידי
מכירות יוסף ישארו החומר
שלהם לבחינות עבד בעת
תחיות המתים כמבואר
בגלגולים, כי מי שפגם בנפשו
יהיה כלא היה אף שכולם
יקומו בתחיית המתים, אבל
אותם שלא תיקנו אלא דבר
מועט, עיקר החיות והאור
והתענוג יהיה למי שתקן
בגלגול, והראשון שפגם יהיה
מפל במעט אור כעבד לרבו
לפני השני שתקן לגמרי.

וזה היה פחד השבטים, מן
הדיבור שנודמן בפיהם
ילקחת אותנו נפש שלנו, זאת
חמורינו חומר גופיהם לא יזכו
לאור אמותי, אלא יהיו מפילים
ונכנעים כעבדים כמבואר
בגלגולים, ואף שיקומו לעתיד
לבוא הרי הם כלא היו כעבד
בערבה. לזה כתיב 'הבקר' של
תחיות המתים והגאולה 'אורי'
מאיר באור אין סוף בחיות
ובתענוג גדול בגוף ונפש,
מבשר להם זהאנשים שלחו
הם עצמם נשתלחו,
זחמוריהם' באותם הגופים,
באור הגדול ולא יצטרכו
להיות מפלים ועבדים, כי הם
נשתלחו חפשי אל גופיהם, אף
שאפשר שנתגלגל מהם איזה
ניצוץ הם עיקר אור של הבקר
אור 'המה' וגופיהם מתענגים
באור ה' חיות אור אין סוף.

זוהר חי' מרבתינו יצחק אייזיק
מקאמרנא

יוסף את אחיו ויכירם ויתנכר אליהם' מסתמא הוא הכיר
אותם והם לא הכירוהו. אלא לעיל מיירי מיום הדין הגדול,
שאו יכיר הקב"ה את ישראל מי הוא העובד אותו בלב תמים,
זיתנכר אליהם וידבר אתם קשות' ביום הדין הגדול עתיד כל
בריה ליתן דין וחשבון כנודע, והוה זידבר אתם קשות ויאמר
אליהם מאין באתם' מטפה סרוחה, והיאך אתם אין עושים
רצונו בלב תמים. וישיבו ישראל להקב"ה זיאמרו מארץ
כנען' בגלות המר היינו בשפלות גדול, וצריכים לשבור
אובל' לצורך פרנסת אנשי ביתינו, לזה לא היינו יכולין
לעשות רצונך בלב שלם. לזה כתיב אח"כ 'זיכר יוסף' הקב"ה
את אחיו' בני ישראל הנקראים אחים ורעים להקב"ה שהדין
עמהם, זהם לא הכירוהו' כי או 'ולא ילמדו עוד איש את
רעהו ואיש את אחיו לאמר רעו את יהוה כי כולם ידעו אותי
למקטנם ועד גדולם' (ימיהו לא ג) וכולם רואים אז אותות
ומופתים לעיני כל חי, והשגחת הבורא ב"ה וב"ש יראה כל
אחד ואחד בעיני פקוחא בלי שום עירוב רע כלל, ויתגדל אז
אמונה ובטחון אין שיעור ואין ערך עבוד זה, זהם לא
הכירוהו' את הקב"ה שהוא כך, כי עד עתה היה בהם רק
אמונה שלימה כל אחד כפי מדרגתו, אבל עתה שכל אחד
יראה נסים ונפלאות אותות ומופתים לעיני כל חי, לזה זהם
לא הכירוהו' עד היכן הוא גדולת יוצר בראשית.

בן ביתי' מרבתינו אליעזר צבי מקאמרנא

זיאמרו איש אל אחיו אכל אשמים | אנתנו על אחינו וגו' (מג
כא).

אשמים' בפסיק, כידוע ממורן הריב"ש טוב שבריאית העולם
כהדין קמצא דלבושא מניה וביה (פירוש קמצא הוא
חגב אשר יש על גופו מלבוש, והלבוש הוא ממנו עצמו חלק מגופו ממש,
כ"ה כביכול כל העולמות אליו, דאיהו וחיהו וגרמיהו חד בהון), ובח
הפועל בנפעל אפילו בנשמי. וכשהיה מרן הקדוש רואה כלי
אמר כל המחשבות שהיה לאומן בשעת עשייתו, ומכל שכן
כביכול, ובכל מיני צער יש שם ניצוץ ממנו יתברך, אלא
שהוא בכמה לבושים, וכאשר יתן לב להבין שגם שם אתו
עמו יתברך, הוסר הלבוש ונתבטל הצער, כי צדיקא שלוחי
דמטרונתא, ומה שחסר להם ידעו שזה החסרון הוא
בשכינה, והוא צער אמותי, אבל צער גשמי הוא הבל, ויקח
עיקר צער בלבו על שורש נשמתו ואורות עליונים, שהם
חסרון מהשפעתם וחיותם אמותי. והוה שאמרו אלו הקדושים
'אבל אשמים' שצערן על החסרון אמותי שיש באורת
עליונים, ואח"כ אמרו הודיו וצערם אנתנו על אחינו, אבל
עיקר צערם היו על אורת עליונים הנעלמים, על שהם
אשמים בחסרון אור וחיות אין סוף.

היכל הברכה' מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא

זישא משאת מאת פניו וגו' (מג לד).

פעם אחת ראה הקדוש רבי זושא מאוניפאלי בביתו צורת
אחיו רבינו אלימלך [מליוענסק], ואמר להמשרת מה
זה שאתה נושא שם, וראו שהוא שירי מאכל של אחיו, והיה
בהם צורת אחיו הקדוש, והוה 'משאת מאת פניו' והבין.

היכל הברכה' מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא

ויהי מקצו שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמיר על

היאר (מא א).

במדרש מסמיך כאן הפסוק 'קץ שם לחושך' (איוב כח ג).
והביאור בזה דהנה במדרש (ב"ר ב ד) איתא 'חושך'
נקרא מלכות יון, שהחשך עניהם של ישראל בגזירותיו.
והנה גם חנוכה היה בבית שני המכוון ליצחק כנודע, והנה
יצחק איתא בוה"ק (ח"א כג): דהוא אותיות ק"ץ ח"י. והוה 'קץ'
אור הגאולה, 'חי' ר"ת חושך יון, לרמו שבזכות יצחק שהיה
הראשון שנימול לשמונה, המתיק את מלכות יון, שבזכות
ברית מילה שהוא בשמונה נעשה גם חנוכה, ולכן נעשה הנם
של חנוכה שמונה ימים. ולכן מסמיך כאן המדרש הפסוק
הנ"ל, כי הרי חנוכה הוא תיקון חטא מכירת יוסף, כמבואר
במגלה'עמוקות ש'מלך יון' מספר יוס"ף ודוק.

פרי חיים' מרבתינו חיים יעקב מקאמרנא

זיקבצו את כל אכל השנים הטבות הפאת האלה ויעברו בר
תחת יד פרעה אכל בערים ושמרו (מא לד).

רצה לומר ידוע הוא שהצדיקים פועלים בבקשתם ובתפלתם,
השפעות למטה עבור ישראל, כנודע מרבתינו מרן רבי
אלימלך ולה"ה בספרו הקדוש נועם אלימלך, וכשבאה
השפע זו למטה בעולם העשייה הזה, אז לפעמים מתגברים
החיצונים והקליפות והוטפים השפע זו להם ולרשעים. לזה
מבקשים בני ישראל הקדושים וכן כנסת ישראל זיקבצו
יתקבצו את כל אכל השנים הטובות הבאות' למטה 'האלה'
שהם דקרושה, ויעברו בר תחת יד פרעה' שהיא השכינה
הקדושה שמשם דייקא יבא לנו השפע, 'אובל בערים' בערי
ישראל, זשמרו' לבל יהיה שום יניקה ואחיהו לחיצונים.

בן ביתי' מרבתינו אליעזר צבי מקאמרנא

זיוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ
זיבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה (מג ו).

זיוסף הוא הצדיק, ואמרו רז"ל (מועד קטן מז:): צדיק גזור
והקב"ה מקיים, הקב"ה גזור והצדיק מבטל, דכתיב
(ש"ב כג ג) צדיק מושל ביראת אלהים. לזה אמר הכתוב כאן
זיוסף' צדיק הדור 'הוא השליט' וגזור שיהיה לישראל בניי חיי
ומונא 'על הארץ' בעולם העשייה הזה. 'הוא המשביר' רצה
לומר למה אמר לשון משביר, אלא אמרו רז"ל (פסחים קא).
קשין מוונתו של אדם כקריעת ים סוף. לזה כשורצה הצדיק
להמשיך למטה לאיזה אדם השפעות הצריך לו מאד, אז
צריך הצדיק לשבור דלתי נחשת עד שימשיך למטה לאדם
הזה דייקא, לזה אמר 'הוא' הצדיק, 'המשביר' שישבר דלתי
נחשת עד שמביא השפעות לכל עם הארץ, ואח"כ
כשממשיך הצדיק לבני ישראל השפעות אז זיבאו אחי יוסף'
אחינו בני ישראל של הצדיק, זישתחוו לו' להקב"ה 'אפים'
כפנים מאירין מאירין בשמחת הלב. 'ארצה' אתון אר"ץ ה'
מלכות שמים, שיקבלו כולם עול מלכות שמים בשלימות
גדול.

בן ביתי' מרבתינו אליעזר צבי מקאמרנא

זיכר יוסף את אחיו והם לא הפרהו (מג ח).

ואם תאמר למה אמר הכתוב כאן עוד הפעם זיכר יוסף את
אחיו והם לא הכרהו' כי כבר בפסוק הקודם כתיב זיכר

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרא זי"ע

כמה כללים וענינים בענין אמירה ושליחות לנכרי. סימן רמג

נתפרסם המנהג שדרכו באריסות, שהמילגער [הטוחן] לוקח חלק, וכן העובד אדמה וכן מרחץ דרכו בשכירות².

ויש מין שלישי¹, ששוכר לגוי ומשלם לו מעות שיעשה לו כל מלאכת שדה, וגם זה מותר בשדה דהא גוי אדעתא דנפשיה עביד, כי לישראל אין לו רווח במה שעושה מלאכה בשבת דאם לא יעשה בשבת יעשה בחול, וכל זה בשכר את הגוי למלאכת שדהו לבדו אבל שכרו לכל מין מלאכה שיצטרך³; אסור הגוי לעשות כלל בשבת וזה פשוט, אך במרחץ וברחיים אם שכר הגוי בקבלנות במעות, אם קיבל עליו שיסיק בשבת גם כן, (דאם) [ואם] לאו ינכה לו משכירות הרי הוא שכיר ממש, ואסור דהוי כשלוחו ממש לעבוד עבודתו ביום השבת, ואם הוא בסתם קבלנות שקיבל על עצמו על שנה להסיק את המרחץ, ואינו מקפיד עליו כמה פעמים יסיק ובאיזה זמן יסיק, אף על פי כן אסור⁴, דלא שייך אדעתיה דנפשיה, כי אם היכן דמגיע לגוי הנאה ורווח בעשיתו של שבת, אבל כאן עיקר הסקה זאת בשביל ישראל, דהא ישראל משלם לו שכר שנה אפילו אם לא יסיק בשבת, ומה רווח לגוי, והרי הכל בשביל ישראל, [מה שאין כן] בבית ובשדה מותר בקבלנות כזה, דהא הכל לדעתיה דנפשיה עביד, ולישראל אין שום הנאה, דאם לא יעשה בשבת יעשהו בחול.

אבל אם שכרו לשנה שיסיק לו שלשה פעמים בכל שבוע, ואין לישראל שום רווח במה שמסיק הגוי בשבת, נראה שמותר⁵, ואסור משום מראית עין⁶, ואפשר דלא מהני פירסום בזה⁷, דלאו כולי עלמא בקי, וכיון שכל הריחו לישראל אסור בקבלנות, והוא הדין בנין בית אסור בקבלנות, אף על פי שנתפרסם בכל המדינה, דכל אדם בונה בית בקבלנות, אסור לבנותו ביתו על ידי גוי בשבת, דלא ידעו אינשי לחלק בין קבלנות ובין שכירות פועלים⁸:

מסגרת השלחן

המלאכות קרוב לודאי שיצטרך למחר למלאכה אחרת, וא"כ מרויח הישראל במלאכת הא"י בשבת, והרי הוא כשלוחו.

ה. נתבאר בשולחן הטהור בסעיף ה' דהוא דעת מהר"י אבוהב, והובא במג"א (סק"ב) ובמש"ב (סק"י).

ו. כיון דמקבל רווחים רק על ג' פעמים בשבוע, ואין לישראל רווח במה שמסיק בשבת.

ז. דאינו ידוע ששכרו, רק שיסיק לו שלש פעמים בשבוע.

ח. וכמו דמנהי במרחץ ורחיים היכא דיש איסור מראית עין.

ט. היינו מה שמבואר בש"ע (סימן רמד ס"א) דבמחובר יש איסור משום מראית עין משום דיחשדוהו בשוכר פועלים. וכ"ל בהקדמה (סעיף ב). וחזינו דלא מהני פרסום להתיר האיסור משום מראית עין, ה"נ פה בתנור לא מהני פרסום שמשכיר לג' ימים לשבוע להתיר האיסור משום מראית עין דלאו כ"ע בקיאי.

כלל א. בענין שכירות לגוי יש שלשה חלוקים.

אחד, שמשכיר לגוי שדהו מרחצו תנורו או רחיים שלו בעד מאה זהובים לשנה בין יעסוק בהם הנכרי בין לא יעסוק בהם, וזהו מובחר היתר דהא אדעתא דנפשיה עביד הנכרי, וגם אין לישראל שום הנאה של כלום במה שעושה הנכרי מלאכה בשבת, דהא בין עוסק במלאכתו ובין אינו עוסק שכרו של ישראל שוה ומין זה מותר בכלום, ודוקא בהבלעה אבל השכיר לו על חמשים שבתות השנה בלבד בין יעשה ובין לא יעשה יתן לו כך וכך אסור דשכר שבת שלא בהבלעה אסור, אלא משום מראית עין היה לנו לאסור במרחץ וברחיים ובתנור, אבל כבר נתפרסם שמשכירין מרחץ ורחיים ותנור על שנה, ואין לבעל אלו שום חלק, ולא שום הנאה במלאכת שבת⁹.

והענין השני של שכירות של גוי הוא ששוכר את הנכרי לעשית לו כל השנה כל מלאכה שיצטרך שדהו או שיצטרך מרחצו ורחיים ותנורו, וכל המלאכה מוטלת על הנכרי, ואינו שכיר יום, אלא קבלנות שקיבל על עצמו לעשות כל מלאכת שדהו או מרחצו וכיוצא על שנה או כל זמן משך עבודת השדה, והנכרי נוטל חלק בתבואה למחצה ולשליש ולרביעי, וכן במרחץ ורחיים נוטל חלק רווח השכר והוא נקרא אריסות, ומין זה גרע מן הראשון, שהרי חלק ישראל נשבח גם כן בשבת, ובשדה קרוב זה למין ראשון, שהרי אין לו רווח לישראל במלאכת שבת, שאם לא יעשה בשבת יעשה מלאכות הצריכין לשדה בחול, אבל במרחץ ורחיים נשכר ישראל גם כן, אף על פי כן כיון דגוי אדעתא דנפשיה עביד, אף על פי שהישראל מרויח במרחץ וברחיים ונהנה ממלאכת שבת לא איכפת לן בהכי, כיון שהגוי נוטל חלק באריסות שרי מדינא, דכל דאדעתא דנפשיה אין חשש בזה במה שיש לישראל הנאה ומשום מראית עין ליכא דבשדה ורחיים כבר

א. נתבאר לעיל בהקדמה בסעיף א' וזה הנקרא שכירות, דמדינא מותר כיון דאין הישראל נוטל הרווחים של יום השבת, וגוי אדעתיה דנפשיה עביד, ויש איסור משום מראית עין, דיאמרו דהוא שכיר יום, ואם נתפרסם אין כאן איסור מראית עין.

ב. היינו אריסות, ובשדה שאין רווח לישראל מהמלאכה בשבת שאם לא יעשה בשבת למחר ודאי מותר, ואפילו במרחץ ורחיים מותר כיון שהגוי נוטל חלקו ברווחים אמרינן דאדעתיה דנפשיה עביד, ולא איכפת לן במה שיש לישראל הנאה.

ג. היינו קבלנות, שזה מותר בשדה, כיון שאין לישראל רווח מהמלאכה בשבת דאם לא יעשה היום יעשה למחר.

ד. כמבואר ברמ"א (סימן רמד ס"ה) אבל כששכרו לכל המלאכות שיצטרך תוך זמן השכירות לכ"ע אסור, וכמו שיתבאר בסוף סימן רמז, ושם בביה"ל (ד"ה לשנה) מבאר הטעם דעיקר טעמא דקצץ מהני משום דאין לישראל נפק"מ דאם לא יעשה בשבת יעשה ביום אחר והא"י אדעתא דנפשיה עביד. אבל אם שוכרו לכל

עטרת תפארת

עוברות וסיפורים מרבתינו זי"ע

הַנְמִיץ אֵשׁ אֶשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ (מא לח).

צריך, כי בני יצחק אייזיק לעב אמר לי ברוח קדשו שאתה תבוא הפה. וכששמע רבנו זאת התחיל לתן לאממ"ר שני ריגש בכל שבע ושבע כדי שיאמר לו ברוח קדשו מה שישאל אותו, והמעות חלק לצדקה. וכך נתן לו עד סוף שנת חמישי לאממ"ר זל"ה.

קשבא לשנה הששית אמר לו רבנו דודי מזידיטשוב בנה הלשון: מאן קינד אין וועל דיר פֿענטשין דיא זאלקסט שוין נישט זאגן קיין רוח הקדש. ווארין דאס וועט דיר שאדין צום יודישקייט, (בני אני בכך אותך שאתה תפסיק לומר רוח הקדש, משום שזה יפריע לך לעבודת השם). וכשתהיה בן שלשים ותצאך אז שאתה ילך המדברתה זו בתשואת חו, כי עד שלשים שנה צריך כל בר ישראל לעבד את הבורא ברוח הוא בפשיטות גדול אחר כמה נסיונות רבות. ונתרצה אממ"ר זל"ה לזה וברכו, ותכף ומיד נסתלק ממנו רוח הקדש שיהיה לו מקום.

אחר שקבע רבנו את מושבו בזידיטשוב ונתקבל שם לאב"בית'דין על ידי דודו, רצה דודו מהרצ"ה להחזיר לו את המדברות. וסרב רבנו באמרו שאינו רוצה לקבל מתנות, אלא ישגו לבד על ידי עבודתה. וכן היה.

ולא רצה דודו אבי זקני וצ"ל להאמין לו על דבר זה, כי דבר כזה הוא מפלג מאד להאמין. כי שרצה אנשי יירו, שקבוא אחיו רבנו מזידיטשוב לשם, היה הנהגה גדולה לערך שתי שבועות מקדם. אף על פי כן דודו אבי זקני וצ"ל הכין עצמו לכל הדברים הנצרכים לאחיו אדמ"ר מזידיטשוב כי ידע שרוח קדשו הוא אמת תמיד.

וכך היה שלא היה סבה אתרמי, שהרב הקדוש רבי איציקל מקאליש (אחיו של הרב הקדוש רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע) נסע לארץ ישראל, ונשבת בזידיטשוב אצל רבנו דודו מזידיטשוב להפריד ממנו, וביום ראשון אחר שבת היה מלנה רבנו דודי את הרב הצדיק הנ"ל לחוף לעיר, ונשבו שניהם על גלגלה מקסה והתחילו שניהם לדבר דברי תורה ונשכחו לפרד עצמם, עד שפא לעת ערב סמוך לעיר זכאונגע. ונשאל רבנו דודי לבעל הגלגלה, באיזה מקום אָחננו עתה. השיב לו, בעיר זכאונגע. והכרח רבנו דודי לנע לעיר זכאונגע על לינת לילה.

קשבא רבנו דודי לשם, התאכסן אצל אחיו הרב דודו אבי זקני וצ"ל על לינת לילה. ואמר רבנו דודי זל"ה לאדוני אבי זקני וצ"ל, מה אָעשה, שלא הכנת מה שאני צריך ללינת לילה. השיב לו הכל הוא מוכן, לא יחסר דבר מכל מה שאתה

כתב רבנו הגאון הקדוש רבי אליעזר צבי מקאמרא זי"ע בהקדמתו הנפלא על ספר הקדוש זהר חי וזה לשונו: קשבא אממ"ר זל"ה לשנה השנייה התחיל לדבר רוח הקדש, ענינים שיהיו להבא בעולם הזה. ואמר כמה ענינים לכל העולם בכלל וכן לכל פרט ופרט, זה וזה וזה וכו', זה יעשיר וזה וכו'. ולא אמר הדבורים אלא לאביו לבד, נאדוני אבי זקני זל"ה פסה זאת מאנשים דעלמא. וזה היה עד שנה תמימה.

אחר כך התחיל לדבר רוח הקדש לכל באי עולם. ובאו אצלו הרבה אנשים לשאל אותו ברוח קדשו על כמה ענינים, עד שנתדע הדבר הזה לרבנו דודו איש אלהים רבנו צבי מזידיטשוב זל"ה.

והנה קשבא אממ"ר זל"ה לשנה החמישית, היה אז דודו אבי זקני רבי אֶלְעָזָר זל"ה אב בית דין בקהלת קדש זכאונגע סמוך לזידיטשוב. פתאום ביום ראשון דשבע אמר אממ"ר זל"ה לאדוני אבי זקני וצ"ל בנה הלשון: אין ווייס עפ"י (אני יודע משהו). נאדוני אבי זקני וצ"ל היה יודע דרך שלו ברוח קדשו, ומיד לקח אותו על ידו וחסק ונשק אותו, ונתן לו כמה מתנות שיאמר לו ברוח קדשו מה שרוצה לומר. ואמר לו, דודי רבנו צבי מזידיטשוב גבוא היום לכאן.

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

יוסף הוא השליט על הארץ הוא המשיביר לכל עם הארץ (בראשית מב ו)

ומתדבקים אליו.

זוהר חי"ה דף קעג.

הצדיק ממשיך השפעות טובות על כל העולם

עייני 'אור החיים' [פרשת] קדושים (ויקרא יט, טו). כי בני תורה אין להם פרנסתם בעולם הזה, כמאמרם (ילקוט משלי רמז תקלד) אמרה תורה מפני מה בני עניים. ושמעתי משם האלהי רבינו יצחק לוריא זצ"ל וזה לשונו. כי אין העולם יכול לסבול רוב הטובה אשר נתן בשביל הצדיקים, 'בשבילם' דייקא, לזה אינו משפיע לצדיקים אלא בשביל של הבינונים, ודרך שם יהיו נוזנים בני תורה, הא למדת שאין העשירים אלא מרוב שעל ידם יורד שפע של הצדיקים בשביל של הבינונים, וציוה השם (ויקרא יט יג) 'לא תעשוק את רעך' זה הצדיק, ובזה ילך לך השפע ברב טוב ובגודל הצלחה, עייני שם היטב.

ובא החסיד להזהיר את הצדיק שימשיך השפעות טובות על כל העולם, אף השפע אינה הולכת בשביל שלך ואתה עני וצריך לקבל, אל תקפיד כי ממון חבדך יהיה חביב עליך כשלך, כי הוא באמת שלך, ואין זה אזהרה על החביבות, כי זה הוא דבר שאי אפשר לקבל אזהרה, אלא אזהרה שתמשיך השפעות לכל העולם, וכל השפע של כל העולם והממון הוא שלך, וחביב מאוד על הצדיק כשרואה חבריו מלאים שפע ורב טוב וזהו ממילא בא מצד הטבע, כי המזל רואה הכל, כיון שהוא שלו ממילא חביב עליו.

נוצר חסד' אבות ב, יב

מהצדיק מתפשט לאנשי דורו הארה ומוחין

להדבקים אליו

שמעתי ממורי הוא מרן אלקי ריב"ש זצ"ל, (תולדות יעקב יוסף פרשת אחרי אות ו') כל שרוח הבריות נוחה הימנו, כי האדם נקרא עולם קטן, זה ראש וזה רגל, ראשי הדור 'עיני העדה' (במדבר טו כד). וכשראש הדור מקשר עצמו בדביקות נפלא בהארה גדולה, ונעשה מרכבה לשכינה, ונמשך עליו שפע ואור וחיות אלהות על כל המצות בדביקות נפלא, וכן תורתו ותפלתו הכל באור אלקי ודביקות נפלא, אזי ממנו מתפשט לאנשי דורו הארה ומוחין להדבקים אליו, או על כל פנים שאינם שונאים אותו.

וזהו כל שרוח הבריות נוחה לשון השראה ונייחא הוא הימנו, בודאי מאורו יאיר לכל הבריות שהוא מוצא, וממשיך שפע ורצון לכל העולם ממנו, כי הוא נעשה צנור להמשיך רצון לכל בני דורו, ותנא והדר מפרש כל שרוח הבריות נוחה בודאי הימנו הוא, כי רוח המקום אור אלהי שופע לכל בני דורו הימנו, ומאתו יצאו הדברים.

נוצר חסד' אבות ג, י

ע"י שמירות הברית יורד השפע על ידי הצדיק

אף שבני תורה עניים (ילקוט משלי רמז תקלד), כי אין השפע יוכל לירד בשבילם, כמבואר בדברי מרן האר"י מובא ב'אור החיים' (פרשת קדושים), על פסוק לא תעשוק (ויקרא יט ג), אף על פי כן צדיק שומר הברית ועומד בסיון יכול לירד השפע על ידו, כמו על ידי יוסף הצדיק, זהו נאה לעולם שעל ידם יורד לעולם.

נוצר חסד' אבות ו, ט

אותם שלא יפלו חלילה לתאוות רעות, ושישעבדו לבן לתורה, ללמוד תורה ותפלה באמת. ולזה מקוון השכינה (ישעיה נז א) 'הצדיק אבד ואין אישי' שלא נשאר בחינות אישי, 'שם על לבי בני ישראל. כי אישון בת עין של צדיק מאיר כאור השמש ללבבות בני ישראל.

'היכל הברכה' בראשית דף רכו:

השפעת הצדיק לאחרים

יוהנה השם נצב עליו (בראשית כח יג). 'ד' במסורה], 'יוהנה השם נצב' דין. 'יוהנה השם עובר' דאליהו (מ"א יט יא). 'יוהנה ה' עושה ארובות בשמים' (מ"ב ז ב). 'יוהנה אדני נצב על חומת אנך' עמוס (ז ז). כשיש אונאת דברים, וכל אחד אינו מעביר על מדותיו, אז גם השם יתברך נצב על 'אנך' לפרוע במדה, 'לא אוסיף עוד עבור לוי' (שם ז ח). אבל אצל הצדיקים, 'יוהנה השם עובר' על מדותיו, 'יוהנה השם עשה ארובות' להשפיע כל טוב.

'היכל הברכה' בראשית דף קעט:

התפשטות הקדושה לכל העולם ע"י הצדיק.

וזהירות הצדיק שלא לגרום היזק לכל העולם ע"י

דבר קל

הצדיקים המוסרין עצמן על קידוש השם בכח בקריאת שמע ובפועל על התורה ועל המצוות, 'נפשי יצאה בדברי' (שה"ש ה ו) בגודל אהבה וחביבה, וממשיכין קדושת ואור אלהי על עצמם, ומזה נתפשט קדושתן על כל בני אדם, כטעם 'מי שיש בידו למחות' (שבת נה.), שביאר מרן הבעש"ט, (תולדות יעקב יוסף כי תצא אות ג) שיתפשט קדושתו וחיות אלהותו אור המתוק, 'על כל בני אדם' שירגישו הם הארה נפלאה בנפשם, והם הם המקדשין שמו הגדול ברבים, שהם מודין ומברכין ומתענגין על ה' ועל תורתו בתשוקה והארה נפלאה.

והוא צריך לדקדק מאוד במעשיו, שבדבר קל יסתלק ממנו הארה נפלאה הזאת, ויגרום היזק גדול להדבקים אליו ואל שורש נשמתו, וזה חילול השם שנסתלק האורות אור אין סוף המחיה את הכל. והשומר נפשו אף בינו לבין עצמו שימשיך על נפשו הארות אין סוף בכל רגע, הוא המקדש שמו ברבים וגורם יחודים עליונים. והמה המון עם הפחותים המקטריגים על הצדיקים ומוצאים אצלו פחיתות, הם המחללין השם, ולא הוא, כי 'באהבתה תשגה תמיד' (משלי ה יט), ודי בזה.

'אוצר החיים' ויקרא דף ריד.

הצדיק כולל עצמו עם ישראל ועי"ז משפיע

השפעות

כל צדיק וצדיק, בעת שרוצה להמשיך שפע לכל ישראל, צריך לכלול עצמו עם כל אחד באהבה עזה ובדביקות, ולא יבדיל הראש מן הגוף.

'אוצר החיים' ויקרא דף לב.

הצדיק משפיע חיות ועושר וחכמה ע"י רוח

חכמים

המחזיר חוב בשביעית רוח חכמים נוחה ממנו וכי' (שביעית ט, ט). זה עונש גדול במה שאין רוח חכמים נוחה הימנו, ואין לו כמעט חיות, כי החיות והעושר והשמחה הכל נשפע מ'רוח חכמים'.

'פני זקן' שביעית י, ט

כל צדיק משפיע מעין מדריתגו

הצדיק משפיע מעין מדריתגו אל הנלוים

צדיק הוא בחינת משפיע

כל מקבל הוא נקבה אשה, וכל צדיק הדור עם דורו הם לו אשה, זכה 'עזרי' לא זכה הם 'כנגדו' (עייני יבמות סג).

זוהר חי"ה דף קיא:

השפעת הצדיק לאחרים

'או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב' וגוי' (ויקרא ה ד). להיטיב מלא תרין יודי"ן. עייני בליקוטי תורה (בטעמי המצות). כבר הודעתך כי את וא"י הוא זעיר [אנפין] [אות ה"א] [הוא] מלכות, ומשם הם זיי"ן מלכים דמיתו ונשברו, שמרוב הדינים נתבטלו. וזהו 'להרע' כי נשאר אחר מיתתם קצת חיות בהם להחיותם ביטל תחיה'. דאם לא כן לא היה שום תיקון עליהם ואל ניצוצות שבתוכם להחיותם. ובהיותם בסוד ביטול, הנה אז לא היה להם חיות גדול רק חיות מצומצם מספיק להם בצמצום גדול שלא נתבטלו לגמרי. וזהו נקרא חיות כמו האדם שמתענה הרבה ימים יש בו חיות, אבל הוא מצומצם [עם] מעט חיות, שלא מת עדיין לגמרי.

וכן אדם שאינו עוסק בתורה ובתפלה ויחודים, אף על פי כן הוא ירא שמים וצדיק, אין לו אלא חיות מצומצם שלא ימות ויתקרא שמו רשע, אבל אין בו כח להמשיך חיות ואור לאחרים, כי אם הוא עצמו אין לו רק חיות מצומצם, [להיאך] ישפיע לאחרים חיות ואור ושפע, וחיות המצומצם נמשך להם מסוד ו"יה של השם בסוד י"א סממני הקטורת (מספר ו"ה), והם נותנין קיום וחיות אף לחיצונים, לכן 'להרע' הם ו"ה שלא אוכל.

אך 'להיטיב' הוא מדרגה יותר גבוה, כי מזון ואכילה בקדושה הוא דבר יותר עליון, כי המזון גורם שפע רב וחיות הרבה יותר מכדי חיותו המצומצם. וסוד מאכל וכן אכילות התורה לימוד תורה לשמה ותפלה ויחודים, והוא הנמשך אל האדם, והוא יותר מתעניות וחיות המצומצם תוך האדם. והנה לזה אמרו בגמרא 'להרע' שלא אוכל 'להיטיב' שאוכל... כי השפע והחיות בהרחבה על ידי אכילה בקדושה ולימוד תורה לשמה, עד שהאש מלהטות בו ובסביבו יכול 'להיטיב' לאחריו, להעמיד תלמידים להשפיע להם מאורו הרב.

'היכל הברכה' ויקרא דף כח.

כל השפע נשפע ע"י הצדיק

עייני 'משנת חסידים' בסופו, (מסכת כללות המצות אות ד') [ש]כשהשפע יורדת לצדיק, [הוא] משפיע לכל העולמות בלתי עיכוב. וזהו (בראשית ו כא) 'ואספתו אליך', אזי 'והיה לך ולהם לאכלה'.

'היכל הברכה' בראשית דף סח.

על ידי תורה ומצות ויחודים ודביקות מאסף שפע, ואם זאת השפע יורד לשם שמים מלכות שמים, אז סופה להתקיים בהכרח לעולם ועד, והחסיד הגורם הזאת מתעטף באור הזה ליהנות מזיו השכינה, וכן יורד לעולם הזה השפע, שגם סופה של השפע שהוא צרכי הגוף יתקיים.

'נוצר חסד' אבות ד, יא

הצדיק מאיר לתוך לבבות ישראל

לפעמים הצדיק מאיר לאנשי דורו מבחינת 'אישי' שלו, ומאיר בתוך לבבות ישראל, ומגביה